

Izhaja, izvenredni ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni in pošiljajo uredništva. Ne plaša se ne sprejemajo, rokopisni in tiskani. Izdajatelj in odgovorni urednik: Anton Gerbec. — Lastnik: tiskarna. — Znaša se: L. 7. — 3 mesece. — Za inozemstvo mesečno 4 litre.

Ljubljana - Jugoslavija

Preuredba d. ... uprave in ... nevarnosti

Ministrski predsednik Mussolini je govoril o izrednih sposobnostih. Tega mu ne morejo odrekati niti njegovi nasprotniki. V njem je nenavadno krepka volja. Odkriti meče svoje karte na mizo, brezobzirno razkriva svoje načrte in namene. Ni iz tiste vrste ljudi, ki bi hoteli, a si ne upajo in ostajajo za to na pol poti, ali pa se celo umikajo pred nastalim odporom. Toda v Mussoliniju ni le krepka volja za razkrivanje svojih načrtov in razmer, ampak tudi za njih izvajanje. Krepki besedi sledi tudi krepko dejanje. Državnika take krepke volje menda ni imela Italija od časov svojega risorgimenta sem, od časov veliki tvorci Italije: Cavourja, Garibaldi, Mazzinija. Seveda nečemo s tem — ker bi bilo pretirano in prenašeno — dvigati Mussolinija na višino Cavourja, Garibaldija in Mazzinija. Če mu tudi priznavamo odlično voljo in velike namene, pa nedostajajo še — uspehov, ki so odločilni za končno ocenitev politične in državniške osebnosti.

Z isto odločnostjo se je lotila Mussolinijeva vlada zdravljenja stare, hude odprte rane na telesu državne uprave v Italiji: preosnove, pomlajenja in preporoda državne birokracije. Eden glavnih vzrokov, da se gospodarstvo države ne more okrečiti, je ravno v zastalosti, zastarelosti in nesodobnosti javne uprave. To pa radi vsega njenega sistema in radi neprimernosti njenih organov. Ta sistem tiči globoko v nesodobnem formalizmu, iz katerega se ni moglo dvigniti desletje od potreb in zahtev sedanjih časov. To dejstvo se sedaj odkrito priznava od vladne strani in se tudi upravičuje z njim kirurška operacija, ki jo hoče izvesti Mussolini. Gospodarstvo države hoče ozdraviti s tem, da osvobodi upravni aparat od nepotrebnega balasta na oboju, ki ni le brezkoristen, marveč tudi ovira točno in plodno poslovanje upravnega aparata.

Mussolini hoče izvesti svoj tozadevni načrt v raznih panogah javne uprave: pred vsem pri uredbi javne varnosti z odpravo kraljevih stražnikov, pri državnih železnica, poštini in telefonski upravi. Z odsvolnitvijo tisočev nepotrebnih nameštencev, s povečano disciplino med tistimi, ki ostanejo v službi, hoče Mussolini doseči dvojno: zboljšati, poenostaviti in modernizirati upravo in razbremeniti državni proračun.

Čim manjše je breme nameštencev v državni upravi, tem manjši so izdatki. Ali tu je vmes tudi socialno vprašanje, ki bo delalo velike preglavice. V tem listu smo že nedavno postavili veliko vprašanje: Kam z vsemi tistimi tisoči nameštencev, ki z Mussolinijevimi reformami ostanejo brez kruha in zaslužka? Ali ne bodo vsi ti tisoči tvorili vojske nezadovoljnih, ali ne bodo ti

večen element nemira, ki bo oviral zdravljenje razoranega javnega življenja v Italiji? Tudi vlada se zaveda teh možnosti, ki krijejo v sebi veliko nevarnost. Glasom izjav iz vladnih krogov hočejo tej nevarnosti priti v okoliščini, smotrno izseljevalno politiko. Vse tiste tisoče brezposelnih hočejo poslati v svet s trehuhom za kruhom. To bi bil res izdaten način. Samo vprašanje je, ali se da sedaj izvesti v zadostni meri. Izseljenci naj bi šli čez morje in v sosedne evropske države. Sprito te namere nam pa stopajo pred oči neverjetne zamude in grehi italijanske vnane politike, posebno tudi na mirovni konferenci v Parizu. Tedanji zastopniki Italije so se bili tako zarili v tisto nesrečno taksoimenovano prestižno politiko, da niso nič mislili na velike gospodarske in socialne potrebe za bodočnost. Misli so le na Dalmacijo, Zadar, Reko, čisto pa so pozabljali na dejstvo, da Italija ob svojih gospodarskih razmerah ne more preživljati vsega svojega preoblegala prebivalstva; pozabljali so, da Italija potrebuje smotrene kolonialne politike, da potrebuje odtoke za svoje preobleglo prebivalstvo. Če bi imela danes nekoliko plodnih kolonij, bi vprašanje izseljevanja ne bilo tako težavno.

Ista prestižna politika zastavlja poti tudi italijanskemu odtoku v sosedne države. Mogočni državniki, uklenjeni v zgolj politiko čustev in idealov, tudi niso mislili na meizogibne praktične gospodarske potrebe. Niso pomislili, da je za uspešno gospodarsko razmerje s sosednimi državami — in s tem je v zvezi tudi vprašanje izseljevanja — treba pti vsem tudi prijateljskih političnih odnosov. Glede sosedne Jugoslavije je to potrebo že opetovano in izrecno priznal tudi sedanjí ministrski predsednik in voditelj italijanske vnane politike. Ravno zato pa mora biti tudi jasno vsakomur, koliko so zgrešili na škodo Italije razni Orlandi in Sonnini s svojo politiko na mirovni konferenci. Prezirali so staro, znano resnico, da na suhi veji neprijateljske politike, v ožjem in običajnem smislu ne more dozorovati sad uspešne gospodarske politike.

Ti grehi in te zamude se maščujejo sedaj, ker otežujejo izseljevalno politiko, s katero hoče Mussolinijeva vlada preprečiti nevarnosti, ki bi mogle nastati vsled izvedbe začrtanih reform na javni upravi Italije. Sinovi se morajo pokoriti za grehe očetov. To pa je naslednjem v svarilo, ne le da ne ponavljajo teh grehov, marveč da jih skušajo s svojo pametjo popraviti. Sami pozivajo na poštornost in patriotizem prebivalstva ne koristijo. To mora uvaževati tudi sedanja vlada, ako hoče srečno dovršiti svoje delo za preosnovo državne uprave. Potrebno delo, kar priznavamo ponovno in v vsem povzarkom. Srečno dovršeno pa bo to delo le tedaj, če se odstrani socialna nevarnost, ki bi mogle nastati vsled Mussolinijevih operacij.

Italija

Fašistovski naselbine v Tripolitaniji.

RIM, 4. Po spodbudi italijanskega sindikata fašistovskih združenj se je vršila včeraj pod predsedstvom ministra za kolonije Federzonia seja, v kateri je bila sklenjena ustanovitev velikega podjetja za kolonizacijo Cirenaike. Podjetje se bo imenovalo «Colonie fasciste cirenaiche». V kratkem odputuje v Cirenaiko poseben odbor, da ukrene potrebne predpriprave.

Pred novo splošno vstajo v Tripolisu?

Vstasi oboroženi z nemškim orožjem?

RIM, 4. Listi posnemajo po angleških listih vest, da se je ustanovila v Cirenaiki in Tripolisu enotna fronta vstajev, dobro oboroženih z nemškim orožjem. Vstasi so baje pod poveljstvom Šek el-Sensija, ki ga nameravajo proglasiti za princa zedinjene Libije.

Listi imenujejo te vesti tendenciozne in alarmistične, na vsak način pa trdijo, da so ministrstvo za kolonije, kakor tudi vladi v Tripolisu in Bengasu natančno poučeni o položaju in da se ne bodo dali presenetiti po dogodkih.

Jugoslavija

Definitivna odklonitev SKS za vstop v vlado.

Dr. Zupančič postane poljedelski minister.

BELGRAD, 4. Na predvčerajšnji seji je ministrski svet vzel na znanje tudi sklep Samostojne kmetijske stranke, da ne vstopi v Pašičev volitveni kabinet. V političnih krogih pričakujejo, da bo z ozirom na to dejstvo imenovan dr. Niko Zupančič za poljedelskega ministra. To ministrstvo je bilo doslej še vedno pridržano za kandidata SKS.

Izjave gosp. Rajauja.

BELGRAD, 4. Predsednik parlamentnega kluba SKS Rajar je predvčerajšnjim pripel v Belgrad ter oficijelno javil Pašiču sklep SKS z dne 28. dec. 1922. Belgradski listi zelo obirno poročajo o politični taktiki SKS pri bodočih volitvah v Sloveniji. Veliko novinarjev je včeraj obsulo Rajarja, ki jim je kratko izjavil:

Po mojem mnenju ni baš srečno izpadla rešitev zadnje vladne krize. Volitveno vlado je sestavila samo ena stranka, ki nima upanja, da pribori večino za bodočo

narodno skupščino. Zdi se mi dalje, da radikalna stranka nima sigurnosti, da bi mogla s katero manjšinsko parlamentarno skupnino sestaviti bodočo poslovno vlado. Nesrečna je tudi ideja ministrov brez portfelja, ki so baš v naših krajih izzvali trpké spomine na nepotrebne ministre krajane v bivši Avstriji.

Predsednik parlamentarnega kluba SKS Rajar je optimističnega mnenja, da se struktura bodoče prave narodne skupščine ne bo mnogo in bistveni razločevala od sedanjih in da bo edino le mogoča kombinacija koalicijskih vlad. G. Rajar je končno izjavil, da bo SKS pri bodočih volitvah v Sloveniji nastopila popolnoma samostojno brez kakakega kompromisa z ostalimi strankami. Odklonjen je bil predvsem kompromis z demokratki. Glavno volilno geslo Samostojne kmetijske stranke bo njen dosedanjí kmetijski program. V političnem oziru je SKS za široko samopoupravo ter je nasprotna avtonomiji, kakor jo propagira slovenska ljudska stranka.

Volilni proglas radikalne stranke.

BELGRAD, 4. Glavni odbor radikalne stranke je že definitivno izvedel stilizacijo volilnega strankinega proglasa na narod. Glavno načelo stranke je hranitev državnega in narodnega edinstva na podlagi vidovanske ustave. Volilni proglas sta sestavila Ljuba Jovanović in dr. Laza Marković. Na predvčerajšnji seji je ministrski svet že razpravljal o tem proglasu. Proglas bo najbrže koncem tega tedna objavljen.

Vstop muslimanov v vlado definitivno.

SARAJEVO, 4. Po prihodu poslanecv muslimanske kluba dr. Karamehmedovića, Kurbegovića in Omerovića se je v takoj sestel glavni odbor desničarske muslimanske stranke, ter je sklenil, da sprejme od ministrskega predsednika Pašiča predlagane pogoje za vstop muslimanov v vlado. Sklep glavnega odbora je bil takoj javljen ministrskemu predsedniku Pašiču v Belgradu.

Na zadnji seji ministrskega sveta je bila tudi kratka debata o notranji politični situaciji in o volitvah. Ministrski predsednik G. Nikola Pašić je kratko poročal o svojih pogajanjih z muslimansko desnico oziroma o vstopu muslimanov v vlado. Pašić je prečital ministrskemu svetu sklep glavnega odbora v Sarajevu, da muslimani

sprejmejo vse Pašičeve pogoje. Kakor je videti, je med Pašičem in muslimani dosežen popoln sporazum. Muslimanom pripada ministrstvo trgovine in industrije ter eventualno eno ministrstvo brez portfelja. Muslimanom se dalje odstopite dve mesti velikih županov v Bosni in mesto političnega uradnika pri pokrajinski upravi v Sarajevu.

Definitivni sklep muslimanov za vstop v vlado listi različno, mestoma zelo ironično in satirično komentirajo. Cicvaričev «Dnevnik» priobčuje članek z naslovom «Radikalsko-turška koalicija».

Angorski poslanik v Belgradu.

BELGRAD, 4. Tu se pričakuje prihod Ismail bega, ki ga je turška narodna skupščina v Angori imenovala za turškega poslanika v Jugoslaviji. Izmajil beg je bil notranji minister v vladi Talat paše in je z Enver begom in Duad begom tvoril znano carigradsko «trojko».

Čehoslovaška

Korak Male antante proti Madžarski.

PRAGA, 3. Razvoj najnovejših dogodkov na Madžarskem je v zadnjem času vzbudil najživahnejšo pozornost Male antante. Gotove vojaške priprave dokazujejo, da se Madžarska nikakor ne zaveda svojih dolžnosti napram neposrednim sosedom. Sedaj se je pokazalo, da je madžarska vlada pripravila v svojem zakonu o zaščiti miru in reda v državi pravi mobilizacijski zakon, ki izigra obvezo Madžarske in mirovne pogodbe, po kateri madžarska država ne sme imeti splošne obrambne dolžnosti in je število njenega vojaštva in orožja strogo omejeno. Točka 7. omenjenega madžarskega zakona namreč pooblašča vlado, da sme vlada vsakega državljanca od 18. do 50. leta pozvati na osebno službovanje «v interesu javnega zdravstva, prehrane in javnosti». Povrh predvideva zakon kontrolo poštnega, telefonskega in telegrafnega prometa, «kadar bi interesi notranjega reda ali zunanje političnega značaja to zahtevali».

Z ozirom na vse te dogodke in pojave so se vršili med kabineti Male antante razgovori, ki so imeli za rezultat, da so poslanki Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunije izročili na veleposlaniški konferenci v Parizu skupno noto, ki opozarja vevlesile na opasno izigravanje mirovni obveznosti s strani Madžarske. Mala antanta smatra za potrebno, da se predvsem zakon o zaščiti reda in miru primerno revidira. Istočasno se vršijo med Belgradom, Pragom in Bukarešto razgovori o kolektivni demarši Male antante v Budimpešti.

Bolgarska

Vrnitev Stambuliškega v Sofijo. - Neznosne razmere v Traciji. - Vprašanje ruskih beguncev na Bolgarskem.

SOFIJA, 4. Ministrski predsednik Stambuliški, predsednik bolgarske delegacije na konferenci v Lausanni, se je vrnil v Sofijo.

Kakor javlja bolgarska brzojavna agencija, postaja položaj v zapadni Traciji vedno bolj težaven. Ropi in umori žensk in otrok s strani grških vojakov so na dnevnem redu. Čim se grški vojaški oddelki nastanjo v vaseh, kjer prebiva bolgarsko prebivalstvo, se začnejo preganjanje. Prebivalstvo mora bežati. Listi navajajo imena vasi, posebno v okraju Dedeagaca, katerih prebivalstvo je bilo pregnano iz domov, potem ko sta mu bila odvzeta živina in imetje. Vsled takega terorizma se je moško prebivalstvo zbralo v tolpe, ki napadajo grške vojaške oddelke in bijejo z njimi krvave boje.

Zelo kočljivo postaja vprašanje ruskih beguncev na Bolgarskem. Ruska diplomatska mislija s poslanikom Petrojevim na čelu bo baje zapustila dne 6. t. m. Sofijo, narkar bodo ostali ruski begunci na Bolgarskem brez zaščite. V političnih krogih se govori, da bo kmalu prispel v Sofijo predstavnik sovjetske Rusije.

Kakor javlja «Ruskoje Djelo», ki je blizu Wrangelovim krogom, se nahaja na Bolgarskem kakih 10.000 ruskih beguncev, med temi: kakih 6000 častnikov in vojakov. Ko so bili vprašani, ali se želijo vrniti v Rusijo, ni od vojakov nihče izrazil želje, da bi se vrnili. Od civilistov se je izjavilo za vrnitev kakih 100 ljudi, toda ko je priplul parnik na določen kraj, jih je prišlo tako malo, da parnik ni mogel odpluti.

Francija.

Medzvezniška konferenca v Parizu. - Odklonitev nastop Poincarrea proti angleškemu načrtu. - Belgija na strani Francije. - Bonar Law odgodi svoj odgovor do prihodnje seje. - Izvedenica zopet na dehu.

PARIZ, 4. Z napetostjo pričakovana druga seja medzvezniške konference ni prinesla posebnih novosti, izvenšči dejstvo, da se je belgijska delegacija postavila odločno na stran Francije in da je Bonar Law s krajano vlnudnostjo naznanil, da je Anglija pripravljena tudi na popustitve v nekaterih točkah svojega programa. Večji del seje je zapretil s svojim govorom Poincarre, ki je, vedkrat v zelo ostrem tonu, kritiziral angleški načrt za rešitev škodninskega vprašanja. Poudarjal je, da je angleški načrt naperjen proti mirovni pogodbi in da ne zadovoljuje niti Nemcev, ki so zahtevali, naj se njihov dolg definitivno določi. Po angleškem načrtu je odškodninska komisija pravzaprav odpravljena. Nadzorstvo nad nemškimi financami ni bilo poverjeno tujemu finančnemu svetu, ki bi zasedal v Berlinu in v katerem bi Italija, Francija in Belgija, katerim

gre 70% nemškega dolga, zaradi prevladujočega glasa nemškega finančnega ministra, bile lahko v manjšini. Angleški načrt glede dajatev v naravi zanika Franciji celo premoč, ki ga ji Nemčija dolguje zaradi uničenja njenih rudnikov.

Če bi se udeležil ta nemški načrt, bi Nemčija, ki nima dolgov v inozemstvu in ki ima zaradi nizkih tečajev svoje valute zelo majhen notranji dolg, postala v nekoliko letih gospodar Evropa. Francoska vlada ne more sprejeti angleškega načrta tudi zaradi tega, ker za koncesije, ki se dovoljujejo Nemčiji, ne predvideva nikakih zalogov. Francija slopi na stališču, da se ne sme dovoliti moratorij brez zalogov.

Angleški načrt — je nadeval Poincarre bi skril efektivna nemška vplečila na kakih 27 milijard zlatih mark. Ker je 1.80% obligacij A.) in B.) namenjeno reparacijam, bi skupna svota, ki bi se plačala zaveznikom, ne presegala 20 milijard, od katerih bi pripadlo na Francijo le kakih 11 milijard. Kar se tiče obligacij druge serije, bi angleški načrt skril francoski del od 52% na 35%, angleški del pa zvišal od 22 na 47%. Prednost Belgije bi bila odpravljena, in dajatev v naravi v dobi, ko bi obligacije ne nosile obresti, bi se vračunale v glavnico nemškega dolga.

Angleški načrt predvideva tudi brisanje dela angleških terjatev nasproti zaveznikom, toda Francija in Italija bi se morale odreči svojih depozitov v zlatu pri angleški vladi, ki znašajo eno milijardo in 400 milijonov zlatih mark. Po sprejemu angleškega načrta bi nastal ta položaj: Francija bi dolgovala Zedinjenim državam 14 milijard zlatih mark in bi morala prevzeti breme 59 milijard, to je skupno 73 milijard, dočim bi bila Anglija dolžna Zedinjenim državam 15 milijard, to je skupno 45 milijard in pol, to je še le 62% po sto skupnega bremena Francije. Da doseže od Anglije brisanje svojega dolga, ki znaša kakih 11 milijard, bi se morala Francija odreči 38 milijardam svojih obligacij C.), 2 milijardama in 600 milijonom belgijskega vojnega dolga in 1 milijardi zlatih mark, katere ima naložene pri Angleški banki, vse to, ne vstevši žrtve, ki bi jih morala Francija doprinesiti glede obligacij A.) in B.)

Če bi angleška delegacija ne hotela priznati francoskega stališča, bi se vsaka razprava morala končati, v nasprotnem slučaju pa se mora razprava nadaljevati na podlagi francoske spomenice, ki ne predvideva vojaških okupacij, temveč predvideva vrnitev Nemčiji preostanka zaveznikiških terjatev, če bo izpolnila svoje sklene obveze tekom petih dveh let po moratoriju.

Za Poincarrejem je govoril Theunis, ki je v imenu belgijske delegacije podpiral Poincarrejevo stališče.

Markiz Della Torretta je začel obrazloževati italijansko stališče in bo nadaljeval svoj govor na prihodnji seji.

Bonar Law se je omejil na kratko izjavo. Govoril je tu pa tam tudi francoski, da bodo njegove izjave bolj razumljive. Izrazil se je zelo laskavo o Poincarreu in njegovem odvisniškem talentu, ki ga je pokazal s svojim prepričljivim govorom proti angleškemu stališču. Pripomnil je, da ni pripravljen, da bi s svoje strani pobijal Poincarrejeve ugovore; storil bo to na prihodnji seji. Vendar je že na tej seji umaknil del svojega načrta, ki odpravlja prednost Belgije, vztrajal pa je pri celoti angleškega načrta, poudarjajoč posebno svoj odpor proti jemanju zalogov.

Listi pravijo, da je imela druga seja konference značaj velike pristrčnosti vkljub navzkrižjem med skrajnimi stališči, ki so še vedno precej pomembna.

Listi posnemajo s poudarkom tudi to-le oficijozno vest iz angleškega vira: «Priznavamo, da so izgledi na pariški konferenci slabi, toda trdno upamo, da se bo mogel polom konference preprečiti. Smatra se, da se bodo mogle težkoče premagati potom kompromisa v glavnih črtah angleškega in francoskega načrta po temeljiti proučitvi vprašanja s strani izvedencev in da se bo tako našla podlaga, ki bo omogočila konferenci nadaljevanje n'enega dela».

Pariška konferenca propada.

PARIZ, 4. Vsled nepremostljivega nesoglasja med francoskim in angleškim stališčem v vprašanju nemške vojne odškodnine prevladuje splošno mnenje, da se konference lahko smatra za ponesrečeno. Današnji pariški «Daily Mail» poroča že kot gotovo dejstvo, da bo angleško odposlanstvo zapustilo Pariz že nočoj. Takoj po prihodu Bonar Lawa v London bo sklical ministrski svet, na katerem zavzame angleška vlada svoje stališče napr. novemu položaju. Neki član angleškega odposlanstva je izjavil, da je sedaj glavna naloga angleškega odposlanstva, da doseže, da bi bile posledice razkola med Anglijo in Francijo čim manjše. Francija bo podvzela proti Nemčiji ukrepe na svojo roko, proti čemur bo Anglija protestirala, ker smatra, da bodo ti ukrepi popolnoma onemogočili vzpostavitev nemškega kredita in da bodo posledice na veliko škodo tudi za angleške interese.

Viktor Margueritte brisan iz reda častne legije.

PARIZ, 4. Kakor poroča «Temps», je predsednik francoske republike podpisal odlok, s katerim se pisatelj Viktor Margueritte izključuje iz reda francoske častne legije. Odlok se utemeljuje s tem, da je omenjeni pisatelj dal objaviti pred kratkim svoj najnovejši roman «La Garconne», ki je nemoralen po svoji vsebini. Margueritte se je odločil, da ne napravi priziva na državni svet ter se je v znak protesta omejil na to, da je naslovil na odbornike častne legije posebno odprto pismo.

Belgija

Narodne borbe v Belgiji.

BRUSELJ, 3. Vsled namere, da se vseučilišče v Gandu izpremeni v flamandsko (do sedaj je bilo francosko), so nastale v Belgiji hude narodne agitacije. Preteklo nedeljo se je vršila v Siegu silna demonstracija proti tej nameri belgijske vlade. Po obhodu ok mestu je bilo zborovanje,

na katerem so razni govorniki podprli odpor vseučiliških dijakov. Župan mesta Siege Digneffe je rekel v svojem govoru, da spravlja resolucija parlamenta, naj se vseučilišče v Gandu izpremeni v flamandsko, v nevarnost edinstvo Belgije. Združimo se — je vzkliknil — da bomo kos nevarnosti, ki grozi domovini. V svojih nadaljnjih izjavah je naglašal, da bi zapreje francoskega vseučilišča v Gandu pomenilo, da se hoče vzeti prebivalstvu kultura, katero uživa že stoletja. Drugi govorniki so naglašali, da je načrt Flamandcev najprej poflamanditi vseučilišče v Gandu, potem vsiliti flamandski jezik Bruslju in končno ga razfegniti prisilnim potom tudi na valonski del države. Na zborovanju se je tudi naglašalo upanje, da senat ne bo potrdil tega sklepa poslanske zbornice. Shod je sklenil potem resolucijo, v kateri se povdarja, da nimajo Valonci nič proti temu, da dobiijo, tisti ki želijo, vseučiliško izobrazbo na flamandskem jeziku, toda odločno se bodo upirali proti vsakemu načrtu, ki bi šel za tem, da se vseučilišča v Gandu odvzame njegov francoski značaj.

Valonce, ki so po narodnosti Francozi, odločno podpira tudi vse francosko novinstvo v Franciji.

Nemčija

Zakaj je Nemčija predlagala sklenitev pogodbe o nenapadanju?

NEW-YORK, 4. Berlinskemu dopisniku «Associated Pressa» je izjavil nemški minister za zunanje zadeve, da bi Nemčija sprejela vsak francoski predlog, ki bi šel za tem, da se ustali sedanjí položaj tudi več kot za dobo enega pokolenja. Nemška vlada je rabila besedo «pokolenje» z namenom, da izzove razpravo o dobi, ki bi se imela določiti. Zela nemške vlade je bila, da bi se preprečilo, da bi zasedba Porenja trajala 15 let in da bi se na drugi strani dalo Franciji jamstvo za dobo, ki bo trajala mnogo več kot 15 let. Nemčija bi ne imela nič proti temu, da bi pogodba o nenapadanju vsebovala posebna jamstva v prid Franciji.

Konferenca v Lausanni

Manjšinsko vprašanje pred konferenco v Lausanni. - Proglas bolgarskih beguncev iz Trac je za proglasitev avtonomne Tracije

LAUSANNE, 4. V podkomisiji za manjšine se je po dolgem delu posrečilo doseči sporazum v vseh točkah in se ej zopet začela razprava o dveh vprašanjih, glede katerih obstoja spor: o vprašanju vojaške službe za manjšine in o vprašanju amnestije. Glede amnestije so Turki končno priznali določbo, po kateri se ne bodo smeli nadlegovati prebivalci ozemlja, ločenega od Turčije, ki so izpremenili državljanstvo na podlagi mirovne pogodbe. Po razpravi glede amnestije za navadne zločince, je turška delegacija končno vendar pristala na proučitev italijanskega predloga, da naj se raztegne amnestija tudi na navadne zločince, ki so tesno odvisni od političnih dogodkov, pri čemer naj se prepusti sodnikom, da ugotovijo od slučaja do slučaja značaj teh zločinov.

Zastopniki tracijskega izvršilnega odbora so medtem soglasno sprejeli sklep, da bodo poslali Društvu narodov proglas v imenu 200.000 žensk in otrok, izgnanih iz Tracije in opanih vsega svojega premoženja v zasmeh določbam mednarodnega prava in ki sedaj trpe najhujšo bedo. V tem proglasu se ugotavlja, da je grška vlada v zasmeh jamstvom, določenim v neuliljski pogodbi, izvršila proti bolgarskim manjšinam najhujše materialne in moralne zločine in da ni jemala ozira niti na versko premoženje. Ugotavlja se nadalje, da turški vladi ni mogoče popraviti škode, ki so jo povzročili Grki in da bolgarska vlada nima več sredstev za vzdrževanje beguncev iz Tracije. Vsled tega se v proglasu prošjo zastopniki držav na konferenci v Lausanni, naj se pospeši ustanovitev avtonomne Tracije pod zaščito Društva narodov in medtem naj se dovoli bolgarskim beguncem vrnitev na domača ognjišča vsaj v kraje, ki so postavljeni pod zaščite medzvezniške okupacijske vojske.

Turčija

Angora glavno mesto Turške?

PARIZ, 4. Tukajšnjemu listu «Temps» poročajo iz Carigrada, da so ljudski komisarji v Angori sklenili, da bo v bodoče Angora za stalno glavno mesto turške države

Dnevne vesti

Mussolini in Slovani. Radi sklepa vlade, da se odpravi goriska «pokrajina» ter da se napravi od nekdanje goriske dežele iz videmske pokrajine nova velika, takeimeno, novana «furlanska pokrajina», so se vršili v Gorici razne žalne manifestacije, o katerih poročamo pod «Vestmi z Goriskega». Goričani so tudi poslali vladi brzojavni protest proti taki rešitvi goriskega vprašanja. Mussolini je dal Goričanom preko senatorja Bombiga sledeči odgovor, ki ga posnemam dobesedno po Agenciji Stefani: «Prva in absolutna dolžnost državljanov ki pravijo, da so patriotični in vdani domovini je, da ne delajo težkoč spriča sklepov vlade, ki so vedno prežeti z najvišjimi ozirom državne narave, pred katerimi se morajo neobhodno umakniti vsi krajevni ozirom. Ne razumem protestnih manifestacij

ki so bile uprizorjene v Gorici, in vsled tega jih obžalujem. Kličem, da morajo takoj prenehati, ker niso opravljene in KER DELAJE VESELJE DRUGORODNIM ŽIVLJEM TOSTRAN IN ONSTRAN SNEŽNIKA. Vlada ne izključuje možnosti, da bo Goriki enkrat pozneje, KO BO RAZNARODOVANJE DRUGORODNIH ŽIVLJEV DOBRO VPETJANO, zopet mogla biti povzdignjena v pokrajino. Vendar pa je vlada namenjena že sedaj napraviti od goriske podprefektore nekaj več, kot se navadno razume pod tem in enom. Izvedeni, ponavljam, izvedeni bo v ukrepi, ki bodo, četudi Gorica ne bo imela prefekta, napravili od nje tako upravno, kulturno in gospodarsko središče, da bo italijanstvo mesta zavarovano in DA SE BO ŠIRILO TUDI V KRAJE DRUGORODCEV. Videli boste po odluku, ki ustvarja ne videmsko, temveč furlansko pokrajino, da so interesi Goriske sijajno varovani in da bo imelo vaše mesto vse naprave in vsa politična in upravna orodja za izpolnjevanje zgodovinske vloge, ki ji jo poverja v tem hipu državna potreba. Pozivljam torej, naj re vsi povrnejo k popolni zakonitosti. Podpisane Mussolini.

Tako Mussolini. Njegovo utemeljevanje smo prav debelo podčrtali, da ne uide nobenemu čitatelju. Je to odkrita napoved vojne italijanske 40 milijonske države proti 500.000 Slovanom naših dežel. Se noben ministrski predsednik, še nobena evropska vlada se ni izkazala v tako nezadovoljstvenem smislu o narodnih manjšinah. Mi pribijamo pred našo in evropsko javnostjo, da ni naše ljudstvo z ničemer zaslužilo, da bi se proti njemu kovali in izvajali taki protinravni načrti, ker se kljub organiziranim in sistematičnim izžiganjem ni nikdar pregrešilo proti nobeni dolžnosti narodnih manjšin napram državi. Vsled tega bo sprejelo to najnovjšo in uradno napoved vojne s popolno zavestjo, da je pravica na njegovi strani. Naša narodna zavednost, vztrajnost in požrtvovalnost naj prepriča tudi g. Mussolinija, da sta narava in zgodovina močnejša kot njegova protislovanska trma in zagrizenost. To bomo tudi gotovo dosegli, ako se bomo dosledno držali poštenega, dostojnega in pravičnega gesla: Pokorni zakonem in zvesti sebi! Ni je sile, ki bi mogla zlomiti naš upravičen odpor in uničiti našo nacionalno osebnost, ako se strnemo v enočudno fronto za smotreno in obenem odločno obrambo naših pravic. Razdelitev Julijske Krajine in razkosanje našega narodnega telesa nas bo seveda postavilo pred nove naloge in pred nove preizkušnje. Toda naša nezlomljiva volja mora biti, da jim bomo kos. Ni je močnejše volje, kot je volja naroda, ki neče umreti, temveč hoče živeti življenje, ki mu ga je dal sam Bog in ki mu ga torej tudi le on edini more vzeti!

Komunističnega «Lavoratore» je naša notica, kjer smo ugotovili, da je v svojem dopisu iz Pule o dogodkih v istrskem slovenskem taboru pisal o stvari, ki je ali ne pozna, ali pa vedoma zvrca resnico. Dokazali smo mu, kako nezmislno je, če na eni strani sam priznava, da slovenski tabor v Istri tvori po ogromni večini kmetje, na drugi pa trdi, da voditelji tega tabora zatirajo delavca in — kmeta. Predočili smo mu, kako nezmislno je, če meče italijansko in slovensko buržoazijo v en koš, in kak udarec resnici v obraz je trditve, da se ta poslednja ne bori proti prvi, ampak le proti delavstvu in kmetu. Dokazali smo, da ni le neresnično, ampak naravnost smešno, če postavlja dra Wilfana in Giunto v eno vrsto. Iz zadrege, v katero smo ga spravili, si skuša pomagati s tem, da ponavlja trditve, da slovenska buržoazija izkorišča slovenskega kmeta, ker da si je kmetstvo maso uslužila v svoje politične namene. Ali se ne zaveda «Lavoratore», kako neločljiva in nesmiselna je ta trditev? Kako naj, za božjo voljo, tistih par slovenskih inteligentov, kolikor jih niso odgnali viharji časov, strahuje celo široko maso in jo podreja svoji volji — in to še v namene, sovražno te masi? Dosedel v svojem potačevanju resnice trdi «Lavoratore», da se združitev «obeh struj» slovenske buržoazije ne tiče neposredno kmetov. Zlo da je le v tem, da ta slovenska masa nima še politične zavesti. «Lavoratore» naj nam uludno pojasni, kdo potem čita tisti dve glasilji, ki ju izdajata «obe struji»? Mari ne masa? To ravno pa je dokaz, da ima ta masa politično in narodno zavest! Sprito njegove trditve, da sta italijanska in slovenska buržoazija enako krivi na mizeriji, ki tlaci maso, naj nam odgovori «Lavoratore», kdo je bil doselej in je izključni gospodar Istri, kdo ima upravo dežele v svojih rokah? Ravno proti temu gospodstvu se je vedno boril združeni slovenski tabor — razumniki in ljud-

stvo v vseh svojih plasteh! — «Lavoratore» ponavlja trditve, da mednarodni dogodki silijo k vojni. Skrbno pa se izogiba odgovora na našo ugotovitev, da je za ta slučaj grdo denunciral naše ljudstvo pred državo in italijansko javnostjo! — Najbolj se «Lavoratore» razburja vsled naše trditve, da iz vrst slovenskih komunistov prehaja sedaj ljudje v fašistiški tabor. Razburjenje je res nepotrebno. Saj je vsa stvar čisto naravna. Vejevanje v vrstah komunistov je bila in je za slovenskega delavca izvrstna pripravilna šola za prestop v fašistiško stranko. Za slovenske delavce je pomembna krajevna komunistična stranka tabor, kjer se jim je neprenehoma dušil in ubijal žut in ljubezen do svojega roda, jezika in narodnih idealov, toda ne v prilog internacionalnim idealom ampak v prilog idealu italijanskih nacionalistov. Naši delavci bi znali tu marsikaj povedati, slišali smo jih ob različnih prilikah. Ne bomo ponavljali njihovih pritožb, ker se dajo težko kontrolirati. Dovolj nam je, da bo delavce, ki čita naš list, pritegnil res je tako. Eno pa bi hoteli poklicati «Lavoratore» v spomin, kar se da izvršno kontrolirati, namreč njegovo pisanje o priliki pokopanja za vstop učiteljske strokovne organizacije v delavsko zbornico. Ni mogoče pozabiti, kako žalostno vlogo je tedaj igral «Lavoratore» in kar visi okrog njega, in še danes stoji črno na belem, kako se je ta list branil proti napadom italijanskih nacionalistov, ki so njemu, oziroma komunistični stranki očitali, da delata proti interesom italijanstva. In tedaj «Lavoratore» ni bil tisti današnji ponižni list, ki izhaja ali ne izhaja, kakor se fašistom zljubi, ampak ponosno glasilo, «il più diffuso delle tre Venezie», ravno tako ponosne stranke. In še na nekaj bi spomnili. «Lavoratore», kar stoji tudi črno na belem. Naj nam ne poreče, da je malenkost. Ravno v malenkostih se včasih kaže pravi značaj človeka, lista, stranke. Lani o priliki gibanja proti paroplovni družbi Cosulich v Trstu je «Lavoratore» spisal ime «Cosulich» poredno s hrvatskim pravopisom, namreč: Kozulic. Tu ni dvoma: Ni bil značaj buržoazije, katerega je hotel s tem «Lavoratore» napadati pri lastnih družbe Cosulich, ampak njihovo hrvatsko pokopanje! To nas ni tedaj presenetilo, saj je poleg drugega le malenkost, in zapisujemo to le radi tega da pokažemo da nismo ravno slepi.

Odmevi vesti o upravnih preureditvah naše pokrajine. Vsled vesti, da bo Pula bodoča glavno mesto Istre je poročil župan poslal vsem ministrom in kralju brzojavke, v katerih prosi, naj bi Poreč ostal kakor do sedaj glavno mesto Istre. Isto prošnjo je zvečer izrazilo odposlanstvo meštinstva, ki se je nadošlo k podprefektu po javnem ljudskem shodu, ki se je vršil na mestnem trgu. — Iz Pule pa prihajajo vesti, da je vzbudila vest, da bo Pula glavno mesto bodoče pokrajine Istre, splošno radost in zadovoljevanje.

«Zenski svet». Cenj. naročnice, ki se niso dobile prve številke našega lista prosimo, da potpiše par dni, ker nam je prva številka popolnoma posla in se list tiska v drugič. — Uprava «Zenskega sveta».

Društvene vesti
Podružnica Slovenskega društva pri Sv. Ivanu priredi v nedeljo dne 14. t. m. čajev večer združen s plesom v prostorih Narodnega doma. Začetek ob 8. uri zvečer. Ples bo trajal do 1. ure popoldne.

«Zavarovalnica goveje živine» v Trebnju priredi svoj redni občni zbor v nedeljo, 7. t. m., ob 4. uri popoldne s tem-le dnevnim redom: 1) Pozdrav predsednika, 2) poročilo tajnika, 3) poročilo blagajnika, 4) volitev odbora, 5) slučajnosti.

Srednješkolsko društvo «Zora». Jutri v soboto ob 8½ odmorova seja. Ob 10½ redni društveni sestanek s predavanjem. — Predsednik.
Dijaška Matica. Ustanovni občni zbor se vrši 6. januarja 1923. Za event. informacije se je obrniti na sledeči naslov: Trst, ul. Fabio Filzi 10, I. dnevno od 19.—20. Pripravljalni odbor.

M. D. P. - Sv. Jakob. Za 1. januarja pomotoma napovedani redni občni zbor se bo vršil v ponedeljek 8. t. m. v navadnih prostorih. Pristop je dovoljen tudi članom bratskih društev včlanjenih v ZMD. Mladina, udeležiti se v velikem številu tega občnega zbora!

Odborova seja se vrši danes, v petek, ob 20. in pol. Odborniki so naprošeni, da se je točno udeležijo. — Odbor.

Bazoviča. Zavarovalnica goveje živine v Bazoviči bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 7. t. m. v gostilni pri Gosp. Kons. društvu. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Iz tržaškega življenja

Dva slučajna blaznosti — Oponašalec opice; čuden potnik. Na tekalšču Vittorio Emanuele III. so opazovali včeraj pasanti nekega moža, ki je hodil po vseh štirih, kot opica. Tu pa tam je splezal tudi na kak mimoidoči voz. Sploh je imitiral opico v pravem pomenu besede. — Nesrečnega so prepehali v opazovalnico mestne bolnišnice. Imenuje se: Ivan R., star 40 let, stanujoč na Škorklji št. 47.

Na trgu Ponterosso se je nahajal včeraj drug tak nesrečnej. Ta je zahteval od pasantov, naj zberejo skupaj toliko denarja, da mu bo zadostovala, da si kupi vozni listek za brzojavki iz Trsta na planet Mart. Tudi njega so prepehali v opazovalnico mestne bolnišnice. Imenuje se: Ivan S., star 54 let.

Mrlič z razbito črepinjo ob vnožju stopnic na Vrdele. Predsedničinjo so našli ob vnožju stopnic na Vrdele slabo oblečenega moža, ki je imel vso glavo krvavo. V prvem hipu, se je mislilo, da mož trdno spi; ko so ga pa preiskali, so ugotovili, da je mrtev. Pozneje je bil poklican na lice mesta tudi zdravnik rešine postaje. Ta je potrdil, da je mož mrtev. Umril je, ker si je prebil črepinjo. Pri mrliču so našli nekatere listine, glaseče se na ime: Fran Zah, star 40 let, stanujoč na Vrdele št. 198.

Domneva se, da je pokojnik padel v pijanosti po stopnicah ter si pri tem prebil črepinjo.

Tatovi v stanovanju. Včeraj pri belem dnevu so obiskali neznani tatovi dve stanovanji: stanovanje Mile Markote v ulici Mura št. 4, in stanovanje Vincenca Montedure v ulici Tozochera št. 5. Iz prvega stanovanja so odnesli nekoliko zlatenine v vrednosti 1500 lir. Iz drugega pa nekoliko perila v vrednosti 200 lir. Obe tatvini sta bili prijavljeni na policijskemu komisariatu v ulici della Sanità.

O najdenku. — Njegova mati padla v roke pravici. V eni zadnjih števil našega lista smo poročali, kako sta naša dva mestna stražnika v veži hiše št. 11 v ulici Raffineria dobro razvitega otroka, starega tri mesece. Sedaj smo pa izvedeli, da je policija aretirala najdenkovo mater. Imenuje se Marija Cernovaz, stara 23 let, stanujoča v Vižinadi. Ženska je sprva trdila, da je nedolžna, končno pa je priznala, kar je storila.

Z bombo v žepu. Včeraj so aretirali fašista Armanda Mainardija, starega 25 let, brez stalnega bivališča. Pri njem v žepu so namreč našli bombo «sipe».

Nesreča pri delu. Včeraj jutraj so pripeljali v mestno bolnišnico delavca Ivana Sarasina, starega 23 let, stanujočega pri Sv. M. Magdaleni št. 905. Sarasin se je poškodoval pri delu v čistilnici olja.

Vesti iz Goriskega

Gorica priklopljena Vidmu. Kar so v Rimu na tihem in javno pripravljali že tri leta, to se je te dni zgodilo: Julijska Benečija danes ni več enotna pokrajina, razdeljena je na tri dele, katerih en del, namreč Goriska bo priklopljena k Vidmu. Tedaj, ko je bila pokopana avtomobilja, je bilo že jasno, da tudi z razdelitvijo dežele ne bodo dolgo čakali, Goriki Italijani so odločno proti temu da se Gorica priklopi Vidmu, je iz golem ekonomskih razlogov. Proti temu so bili tudi fašisti. Ob dvajseti uri, ko je bila odločitev že jasna, so pobirali tudi podpise po mestu. Prepozno. V Gorico je došla vest, da se je usoda do sedaj glavnega mesta Goriske odločila in v sredo popoldne so zapirali v Gorici vse javne lokale, tudi kavarne in gostilne, raz hiš so visele zastave z žalnimi trakom.

Na Telovadnem trgu se je vršilo zborovanje, katerega se je vdeležilo precej ljudstva nastopalo je več govornikov, Italijanov, ki so dali duska svojemu ogorčenju nad tem, da so preko želj Goricanov prodali deželjo Vidmu, ki hoče imeti od nje samo nekaj ekonomskih koristi. Po zborovanju se je podal spredov Goricanov na pokopališče; neshi so venec s črnimi trakovi na grobove za Gorico padlih vojakov. Med prvimi v spredu je bil tudi senator Bombig. Na pokopališču je govoril Pinausig, ki je povdaril, da naj oni junaki, ki so padli za Gorico zopet vstanejo in naj jo pridejo znova braniti pred novimi sovražniki. — Tudi za četrtke dopoldne je bilo napovedano, da naj bodo javni lokali zaprti. Ob enajsti uri je bil napovedan zopetni shod in spredov po mestu. Po vseh mestnih zidovih so nabiti črnoobčeljni plakati, ki naznanjajo, da je «sveta Gorica obojena na smrt». Med goriskimi Italijani vlada velika poparjenost in ogorčenost. Nekega, ki je hotel na korzu sežgati črn trak, so pošteno pretepli. Drugače vlada po mestu red in mir; listi niso izšli ta večer. — Kaj naj rečemo k temu mi Slovenci? Prižadeti smo gotovo ekonomsko in tudi drugače. Kako težko bo hoditi za vsako stvar v Videm, koliko izgube na času in na denarju! Vendar je to samo logična posledica vsega, kar se je že zgodilo. Ko so prvič udarili Slovence, so udarili tudi deželo; edino z avtomobilji bi bila Gorica še ostala glavno mesto, tako pa je danes nečastno degradirana na tiste razmere. To bodo Italijani meščani čutili morda ravno tako hudo kot mi, če ne še huje.

«Il popolo Friulano», ki je do sedaj izhajal v Gorici, (tiskala ga je Narodna tiskarna), je prenehal izhajati; pravzaprav se je združil z novim dnevnikom «Corriere di Gorizia», ki ga tudi tiska Narodna tiskarna, v eno. Novi list «Gmajna», (druga polovica lista se imenuje «Monokah»), je izšel; izdaja ga bivši komunist Furlan s pomočjo nekaterih nezado-

voljancev. List hoče biti nepolitičen, proti nobeni in za nobeno stranko in ima namen samo bičati pogreške. Prva številka se ni izkazala; bič, ki ga je list spletel, je malo preveč vreden in njegovega zvižganja publika ne bo lahko umela.

Kolo so vzeli orožniki v Gorici nekemu Stanku Savliju iz Lokovca, ki stanuje v Gorici; zdej iščejo lastnika tega dvokolesa, ki bajé ni prišlo po pošteni poti v roke omenjenega.

Tatovi. Na tekalšču Verdi se nahaja gostilna «della Piazza», katero so hoteli obiskati pred par dnevi tatovi, a se jim naméra ni posrečila, ker jih je slišala gospodinja. Poklicala je stražnike in res se je posrečilo, da so vjeli dva tatova; prvi je 23letni Smerdelj Jožef iz Reke, drugi pa Leban Jožef iz Postojne; oba so shranili v goriske zapore. Tretji, Lovrenčič Anton, je bil aretiran šele drugi dan. Doma je iz Trsta in ima na vesti že več starih grehov.

Novc žrtve. Pred nekaj dnevi sta delala dva poljska delavca v Majnici na neki nivi in sta pri kopanju zadela po nesreči na neeksplozirano granato, ki je pa pri tej priči razpočila in ranila oba delavca precej hudo. Tisti hip je prišel po cesti avtomobil, ki je naložil oba moža, ki nista dala znaka življenja od sebe, na voz in ju je odpeljal v bolnišnico. Enega od njih najbrže ne bo mogoče ozdraviti, tako hudo ga je ranila granata, drugi pa je izgubil desno oko in je tudi drugače zelo poškodovan, vendar je upanje, da zagotovo ozdravi.

Furlanski koleदार. Izšel je znani koleदार v furlanščini «Strobic friulano», ki ga je izdalo Furlansko filološko društvo za l. 1923. Koleदार je izšel v lepi tiskarski opremi in prinaša za furlansko ljudstvo mnogo praktičnega in poučnega. Tudi ima več zgodbic v furlanščini, ki so jih spisal Pieri Patris in drugi; tudi furlanske pesmi so vmes. Mi omenjamo koleदार posebno zato, ker ga je izdalo znano Furlansko filološko društvo, ki edino se danes bavi s furlansko literaturo in izdaja knjige, katere v furlanskih družinah gotovo mnogo pripomorejo, da ne izumrje zavest njih plemenske posebnosti, ki jo zatirata šola in javnost.

Borzna poročila.

Trst, 4. januarja 1923	
Jadranska banka	100
Cosulich	351
Dalmatia	370
Gorilimich	1370
Libera Trieste	425
Lloyd	1440
Lussino	650
Martinolich	132
Oceanica	117
Premuda	345
Tricopoli	269
Ampele	580
Cement Dalmatia	340
Cement Spalato	288

Tuja valuta na tržaškem trgu:	
ogrské krole	—70.— —70.
avstrijske krole	—0275.— 008
češkoslovaške krole	58.25.— 58.75
dinarji	20.60.— 20.50
leji	11.25.— 12.—
marke	—24.— —26
dolarji	19.25.— 19.40
francoski franki	139.— 139.75
švicarski franki	366.— 370.—
angleški funti papirnati	90.— 90.50

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—, Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.—, Kdor išče službo, plača polovično ceno.

OSLOVSKI KASELJ se zdravi z zdravilom lekarne Brelich v Sežani. 16

ACETILENSKI gasometer, majhen, za svetliko nesmraden, se prodaja. Via Cancellieri 133/IV. Mišon. 17

EKSTRAKTE za rum, konjak, malinovec itd. ima lekarna v Il. Bistrici. 78/3

NOVE POSTELJE, omare s štirimi predali, schiffoniers L 220.— nočne omare L 50.— vzmeti, žimnice iz volne 140.— polvolne 70.— Via Fonderia 3. 9

ONI, ki pripomore da prodam posestvo, obstoječe iz stavbišč (za pet družin), nesekanih gozdov, zemljiških parcel, s trgovsko in gostilniško obrtjo in mostno tehtnico, ležeče na reški cesti, 1 uro od železniške postaje, dobi pri sklepu kupčije L 8000.— nagrade. Cena po dogovoru. Naslov pri upravnistvu. 10

POZOR! Krone, koral, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10. I. 82

KDOR HOČE KAJ KUPITI KDOR HOČE KAJ PRODATI KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD. INSERIRAJ V «EDINOSTI»

ZDRAVNIK

Dr. F. ADDORBATI sprejema

v Sežani štev. 47 od 10 do 12.

Hiša

enonadstropna, tik cerkve v Postojni št. 136 na prodaj. K hiši spadajo dve nivi, velika ograda in mal gozd. Cena 35.000 lir. Posredovalci izključeni. Ponudbe naj se pošljejo na Vinko Janežič, Ljubljana Start trg 28, III.

ZALOGA DOMAČIH VIN belega vipavca, istrskega refoška in kraškega terana

po zmernih cenah. — Postrežba na dom. Priporoča se F. ŠTRANCAR Via Cunicioli 8. 64

Oglejte si našo

PRODAJO
ob priliki sestavljanja
INVENTARJA
IZREDNA PRILIKA!

Corso V. E. III. 16 Tel. 10-08
OHLER
Corso V. E. III. 16 Tel. 24-24

Najvišje cene plačujem za
K O Ž E
kun, zlati, lisic, dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krto, divjih in domačih zajcev.
D. WINDSPACH
Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16
Sprejemajo se pošiljkatve po pošti

PODLISTEK

OLD SLEWTH:

Tajinstveni kovčeg

Kriminalen roman iz ameriškega življenja. Posliveni Slavomir Josipovič.

Prvo poglavje.

«S tem kovčegom nekaj ni v redu», je dejal prijazni mojster nekega new-yorškega koldvora sam pri sebi, motreč neki majhen kovčeg, na katerem je bil prilepljen naslovni listek s sledečimi črkami:
Gica M. M. S. N. Y.

Mlad mož zanimive zunanosti, ki je stal v bližini in kadil smodko, je slišal te besede. Ozrl se je na kovčeg in ko je potem nekoliko časa opazoval močno zaposlenega prijaznega mojstra, je pristopil k njemu in ga nagovoril: «Vi imate pa tukaj gotovo mnogo opraviti?» Uradnik ga je pogledal in ker mu je bil tujez je, odvrnil: «Da, tu imamo res dovolj dela».

«Izvolite smodko?»

S temi besedami mu je pomolel svojo smodkono, katere vsebino je znal uradnik, kot več poznavalec dobrih vrst, umerno ceniti. «Rekli ste ravnokar, da s tem kovčegom nekaj ni prav v redu», je nadaljeval na to mladi mož.

«Ali mi hočete povedati, kaj mislite s tem?» «Dva tedna že leži kovčeg tu», je odvrnil prijazni mojster. «Sicer ni to nič posebnega,

zakaj nekatere reči ostajajo tu kar po več mesecev, toda čudno je to, da mi zadeva noče iz spomina. Zdi se mi, kot bi mi nekaj govorilo, da moram tudi po noči na to misliti; da, celo sanjalo se mi je že o tem kovčegu».

«Ni mogoče! Kaj pa vendar?»
«Čemu naj bi vam to pravilo?»
«Jako me zanima».

«Kdo pa ste vendar?»
«Tajni policist sem».

«Glejte no! To me pa veseli. Mislil sem že čisto na to, da bi enkrat govoril o tem kovčegu s kakimnim detektivom. Zato vam hočem povedati tudi svoje sanje. Sanjalo se mi je, da grem ravno od tu proč, ko stopi k meni neka zastrta dama in me vpraša ravno po tem kovčegu. Vprašal sem jo, ali ima prejemni list, in ona mi je rekla: «Prejemni list naj vas kar nič ne skrbi, le kar odprite kovčeg!» Pri teh besedah je zgibala in od tedaj mi je tako, kot bi mi ta kovčeg vedno klical: «Odprite me vendar! Odprite me!»

Manfred — tako je bilo ime detektivu — je pristopil h kovčegu in ogledoval črke in številke, s katerimi je bil zaznamovan naslov. «Ali je došel kovčeg z jutranjim ali z večernim vlakom?»

«Z enim večernim vlakom?»

«Veste-li to natančno?»

«Tega se že dobro spominjam».

«Ali je bil to tisti vlak, ki prihaja ob deseti uri in 20 minut iz Č?»

«Da, prav čisti», je rekel prijazni mojster, vprš oči radovedno v detektiva.

«Kaj ne, da je bila neka deževna noč?»

«Silno grdo vreme je bilo in zato se je tako

dobro spominjam. Pa, ali ni to čudno, da imava o tem, kot se zdi, oba eno in isto misel?»

«In ta bi bila?»

«Tajnost iz Č!»

«O starem možu, ki se je sam umoril?»

«Da, tako se je glasil pravorek. Toda vsi tega ne verjamejo. Slišal sem, da je v to zadevo zapletena neka ženska».

«To sem slišal tudi jaz».

«In pravijo, da oporoke ni najti, a pravni zastopnik in znanci pa izjavljajo, da oporoka obstoja».

«Čisto prav! Toda kaj ima to opraviti s tem kovčegom tu?»

«Da, ali glejte, meni se je sanjalo še nekaj drugega».

«Kaj pravite!»

«Da, sanjalo se mi je, da sem odprl kovčeg».

«Pa potlej?»

«In notri sem našel oporoke, ki jo iščejo».

Detektiv Manfred je bil jako bistrumen mož. Okolištine prav posebne vrste so ga bile privedle v ta poklic, v katerem je dosegel že prav znatne uspehe. Pred dvema tednoma je bil dočel prav poseben dogodek, katerega se je zdaj mahoma zopet spominil.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čudnega. Vendar je pa naj kmalu takoj opazil, da je dama le prav mlada in jako razburjena.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čudnega. Vendar je pa naj kmalu takoj opazil, da je dama le prav mlada in jako razburjena.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čudnega. Vendar je pa naj kmalu takoj opazil, da je dama le prav mlada in jako razburjena.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čudnega. Vendar je pa naj kmalu takoj opazil, da je dama le prav mlada in jako razburjena.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čudnega. Vendar je pa naj kmalu takoj opazil, da je dama le prav mlada in jako razburjena.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čudnega. Vendar je pa naj kmalu takoj opazil, da je dama le prav mlada in jako razburjena.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čudnega. Vendar je pa naj kmalu takoj opazil, da je dama le prav mlada in jako razburjena.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čudnega. Vendar je pa naj kmalu takoj opazil, da je dama le prav mlada in jako razburjena.

Peljal se je iz Albany-a v New-York. V kupcu so bili zasedeni vsi sedeži razen enega. Manfred je bil kmalu nekoliko zadremal. Naenkrat se je zdrnil ravno v hipu, ko je vstopila neka dama in sedla na edini še prazen prostor, njemu nasproti. Bila je močno zastrta, a ker je potovala sama, ni bilo to nič čud